СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 36. Джерзі Ситі, Н. Дж., понеділок, 14-го лютого 1938. No. 36. Jersey City, N. J., Monday, February 14, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ТОЧКИ ЗАГРАНИЧНОЇ ПОЛІТИКИ АМЕРИКИ

ВАШИНҐТОН. — Голова сенатського комітету заграничних справ, Винсон, подав до відома конґресу головні точки, які є основою американської заграничної політики. Ці точки уложив його комітет на основі дискусії над зброєнням і заграничними справами, що тягнуться вже два тижні. Вони такі: „Отсим заявляється, що основною політикою на морю є удержувати таку фльоту, яка моглаб охороняти побережжя обох океанів рівночасно; яка моглаб охороняти канал Панаму, Аляску, Гаваї й інші американські острови; яка моглаб охороняти нашу торговлю й американських громадян за границею; яка моглаб забезпечувати нашу національну цілість і піддержувати нашу національну політику".

ПАНІ РУБЕНС ЧОМУСЬ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД ПОМОЧИ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту подав до відома, що представник американської амбасади в Москві бачив паню Рубинс у присутності представників совєтської влади. Вони розмовляли через посередника. На запит, чи вона потребує якої помочи від американського уряду, відповідала, що ні, що нічого не хоче. Навіть заявила, що не хоче правного оборонця. Її чоловіка з нею не було. На всі запити, в який спосіб її арештували, представник совєтської влади заборонив відповідати.

ПРОТИВАГА ФАШИСТІВСЬКІЙ ПРОПАҐАНДІ В БРАЗИЛІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Американський уряд накреслює обширний плян, на основі якого задумує протиділати пропаґанді Німеччини, Італії і Японії в Бразилії й інших полуднево-американських краях. В останнім році пропаґанда в тих краях дуже змоглася й названі держави поширили там свої впливи. Тим вони також підірвали американську торговлю. Тепер Америка хоче відзискати втрачений ґрунт.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ НАХАБНОСТИ ЕСПАНСЬКОЇ АМБАСАДИ.

ВАШИНҐТОН. — Багато американських патріотичних і релігійних орґанізацій запротестували проти надужиття еспанської амбасади у Вашинґтоні, яка поламала приняті закони пристойности, висилаючи між американців масу соціялістичної літератури, не наліплюючи притім на посилки почтових марок. Правда, між Америкою й Еспанією є умова, що вони взаємно не будуть оплачували своєї дипльоматичної почти, але ця умова відноситься тільки до річевої почти, а виразно виключає пропаґандну літературу.

ҐРІН ПРОТИ ЗАКОНУ ВАҐНЕРА.

ШІКАҐО. — Предсідник А. Ф. П., Вилйем Ґрін, виголосив палку промову, в якій сказав, що як в інтересі капіталістів так і робітників є поборювати закон Ваґнера і комітети взаємин праці, бо вони тільки дають змогу урядовій бюрократії втручатися в економічне життя краю і своїм втручанням спинювати природній поступ.

ВАНДАЛІЗМ СТРАЙКАРІВ.

НЮ ЙОРК. — Кушнірські робітники Ню Йорку вийшли на страйк. Деякі робітні, хоч не працювали повним ходом, то всетаки були відчинені. На одну з них напали пять страйкарів і ножами порізали шкірки вартости $500. Звідтам вони пішли до іншої робітні і хотіли те саме зробити, але власник зчинив крик, прибігла поліція і їх арештувала.

ДОБИВАЮТЬСЯ СВОБОДИ ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. —Справа пятьох робітників, які заскаржили заряд нюйорської підземної залізниці за те, що він примусив їх вступити до 30 днів до юнії, або втратити працю, опинився тепер у Найвищому Суді. Згадані робітники твердять, що з огляду на свободу і демократію в Америці кожний чоловік повинен мати доступ до праці. Коли якась орґанізація дістає виключне право праці в якімсь підприємстві, то та орґанізація фактично дістає монополь на працю, а це противиться американській конституції. Тепер Найвищий Суд рішить це дуже важне питання.

ПЕРШИЙ СТРАЙК НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ.

НЮ ЙОРК.—На світовій виставі вибух перший робітничий страйк. Застрайкували робітники новозбудованої кафітерії за те, що заряд усунув кількох їх товаришів з праці. Заряд твердить, що усунув їх тому, що не було для них праці, а робітники говорять, що тому, що вони займалися юнійною діяльністю.

НАГОРОДИЛИ МЕДАЛЯМИ ЧЕМНІ ДІТИ.

НЮ ЙОРК. — Дитячий клюб перевів конкурс між 90,000 нюйорських дітей і після докладних розшуків нагородив 10 дітей, хлопців і дівчат, медалями за їх добре виховання і чемність.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

4 ЧОЛОВІКИ ЗГИНУЛИ В БІЙЦІ БАНДИТІВ З ПОЛІЦІЄЮ.

У місті Коломбос, у стейті Огайо, зведено оноді завзяту бійку, як кажуть ґазети, найзавзятішу бійку між поліцією й банковими бандитами в реєстрах історії стейту: Поліція напала на сховок бандитів. Бандити пробували пробитися крізь кордон поліції. Наслідки були такі, що на місці впали трупами: поліційний детектив Роберт Клайн, два ґенґстери й один, досі нерозпізнаний чоловік. Ранено 4 особи. На образку тіло одного з бандитів, що згинув у бою. Називали його „Мек". Він пробував вирватися з оточеного поліцією дому.

КУРС ВІЙСЬКОВОГО ВИШКОЛУ В УНІВЕРСИТЕТІ.

Литовський уряд обміркував проєкт, на підставі якого на всіх факультетах університету Витовта Великого в Ковні мають зорґанізувати вже в літі цього року курс військової підготови для литовської академічної молоді. Курс буде складатися з теоретичної і практичної частини, причому практику студенти відбуватимуть у військових відділах.

СЕЛЯНИ З РАДЯНСЬКОГО БОКУ ЧЕРПАЛИ СВЯЧЕНУ ВОДУ.

Під Острогом на Волині, на ріці Вілії, що пливе польсько-совєтським кордоном, святили на Йордан воду. Большевицька прикордонна сторожа не пустила людности з села Слобідка, що вийшла була громадно приглядатися до водосвяття. Після водосвяття можна було запримітити, як люди зо Слобідки черпали з ріки свячену воду.

НАПЛИВ ЗОЛОТА ДО ШВАЙЦАРІЇ.

В останньому часі дуже збільшився наплив золота до Швайцарії. Ствердили, що за останній тиждень запас золота зріс там на 134 міл. швайцарських франків. Цей ріст пояснюють великим напливом французьких капіталів у звязку з останньою крізою уряду. Швайцарська влада думає поробити всякі заходи, щоб припинити цей наплив чужих капіталів.

НЕМИТІ ДІТИ.

У цьому шкільному році ходять до міських вселюдних шкіл у Львові 25,736 дітей. Лікарську опіку виконують над ними 13 шкільних лікарів і 16 ґіґієністок. Підчас оглядин виявилося, що на те число шкільних дітей було: 4,166 немитих, 2,627 завошивлених, 204 з коростою і 14 недужих на кір. До порадні відіслали 2,188 дітей.

НАПАД НА УКРАЇНСЬКУ ЗАБАВУ.

На другий день по Йордані, тобто на Івана Хрестителя, у Братковичах, пов. Городок, де той день уже по традиції святкують, відбувалася в домівці Кружка „Сільського Господаря" забава для членів того Кружка і для членів Кружка „Рідної Школи". Десь коло 10-тої години вечором увійшла до салі ґрупка шумовиння з Городка, що хотіла викликати атантуру. Місцеві хлопці, що були на забаві, повтікали, але стрінулися з напасниками під домом. Почалася бійка. Одного з напасників побили так, що його відвезли до шпиталю, але хтось з напасників пробив два рази ножем Антона Захарка. У звязку з тим поліція арештувала: Івана Барщовського, голову Кружка Р. Ш., Степана Фещишина, Івана Косика, Василя Косика, Івана Барщовського, сина Петра, Михайла Янчишина, Михайла Грицу і Михайла Кричковського. Після переслухання на постерунку в Городку випустили всіх з винятком Івана Барщовського, на якого напасники донесли, що він кричав: „Ура, хлопці-українці, бийте мазурів". Барщовського перевели до судових арештів. Треба додати, що взагалі громадяни Братковичів, які ходять до Городка по зимову допомогу, наражені раз-у-раз на напади городецького шумовиння і не можуть ніяк перед тими нападами забезпечитися.

СЛОВО, ЯКЕ МАЄ 43 БУКВИ.

В анґлійськім медичнім журналі поданий опис нового ліку на збільшення тиснення крови. Той новий лік назвали коротко числом 2020, тому, що назви згаданого ліку ніхто не міг вимовити. Ця назва має небагато, лище сорок три букви і виглядає у лікарсько-науковій мові так: Триметоксібензіль - дихідроімідоазігідрохльорід. Той лук або впорскують під шкіру, або пють його як мікстуру.

КРІВАВА ПІМСТА В СУДОВІМ БУДИНКУ.

У станиславівському суді відбувалася розправа проти Юрка Петрики, якого Олекса Болехівський скаржив за відшкодування за те, що Петрика минулого року в часі бійки випалив йому сільною кислотою око. Петрику були вже перед тим засудили за те на два роки вязниці, але апеляційний суд цей присуд скасував. Тепер суд не признав Болехівському відшкодування. За те Болехівський на коридорі суду кинувся на Петрику і завдав йому ножем шість ран у голову і карк.

ДЛЯ „ПЖИЄМНОСЦІ".

Ще у вересні минулого року підсекретар ґміни Біще, пов. Бережани, в одній особі й секретар місцевого „Звйонзк-у Стжелецк-ого", йдучи вечором через село Біще ще з одним таким самим, як він, стріляв для „пжиємносці" до телефонічних дротів. Як наслідок забавки телефонічні дроти прорвалися — і тоді наші „дзялаче" в ноги. Та щастя хотіло, що „геройство" бачили сусіди, а саме Петро Садівник і Мирон Ворона, що повідомили про це поліцію. Та наслідків з цього до нині ніяких, а п. Адамів (секретар і підсекретар в одній особі) ходить собі дальше з дубельтівкою на плечах, „якби нігди ніц"...

СПРОНЕВІРЕННЯ НА ПОЧТІ.

В почтовім уряді в Яблонові під Коломиєю викрили значні грошеві зловживання. Наслідком карного і дисциплінарного доходження звільнено начальника уряду, Тадея Сайдака, якого потягнено до судової відповідальности за спроневірення 2,700 зл. Одночасно відповідає перед судом почтовий урядовець Петро Мосюк, що солідарно з начальником має заплатити спроневірену суму.

ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР ПРО НЕСПОКОЇ В ГАЛИЧИНІ

ВАРШАВА. — При обговоренні буджету для міністерства справ внутрішніх Польщі забрав слово міністер ген. Славой Складковскі й вияснив сенатській комісії причини „неспокоїв у Малопольщі". Говорив виключно про Галичину, яку називав „Всходня Малопольска". Казав, що Галичина переживала від часу, як опинилася по світовій війні під Польщею, три потрясення. Зараз по окупації Галичини були там „чорні страйки", а в 1932 р. зорґанізовано в Галичині на великі розміри бойкот державних монопольних виробів, як теж акцію бойкоту Східніх Торгів. А в минулому році, говорив міністер, поведено широкий страйковий рух серед селян по селах. З промови міністра виходило, що він говорить головно про ті неспокої, які викликувала сама польська людність, незадоволена з політики уряду. Міністер намагався виправдати це тим, що поляки були дуже довго в неволі й тепер не вміють оцінити свободи. Признав, що є по селах перелюднення і нужда. Як також ствердив, що були „прикрі сутички" поліції з населенням, зглядно з селянами. Це відносилося до стрілянин по селах у минулому році, наслідком яких впало й багато селян — поляків, а яких числа ніхто не знає, бо польська цензура конфіскувала звідомлення про ті події.

НІМЕЧЧИНА ЗАПЕРЕЧУЄ НЕСПОКОЇ.

БЕРЛІН. — Німецьке міністерство справ заграничних і міністерство пропаґанди видали комунікати, в яких з обуренням відкидають поширені в світі вісті про те, що в Німеччині заноситься на державний переворот, що переведено в ній якусь чистку в армії, що Гітлер занедужав, що існує якийсь монархістичний заговір та що частина армії підняла бунт.

Хто поширив ті вісті?

Міністер пропаґанди д-р Ґебельс, оголосив, що всі ті вісті, звернені проти Німеччини, розпустили польські жиди. Вдалося їм це при помочі британського бюра пропаґанди. І тому Німеччина тепер найбільш озлоблена на Анґлію, бо саме з Лондону розіслано по світі ті фальшиві вісті про Німеччину, що їх видумали жидівські кола в Польщі. Ось таке пишеться в урядових німецьких комунікатах.

Признають неспокій.

Всежтаки і комунікати не закривають того, що останні переміни, які зайшли в армії, викликали деякі неспокої. Тільки вияснюють ті переміни тим, що таке саме сталося також в Анґлії, де замінено старих ґенералів „молодшою кровю".

АРМІЯ ПРИ КЕРМІ В РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ. — Король Кароль проголосив у Румунії диктатуру. Він правитиме при допомозі своїх приятелів-лібералів, яких нема багато, а головно при помочі війська. Номінально стоїть на чолі міністерства православний патріярх. З того незадоволені жиди, бо патріярх є антисемітом. Але всежтаки раді з диктатури, бо покищо мають спокій. Як і раді з того, що Кароль схиляється до Франції, а не до Німеччини.

ФРАНЦУЗЬКІ ЖІНКИ ДОБИЛИСЯ ПРАВ.

ПАРИЖ. — Жінки у Франції виграли на цілій лінії. Уже навіть не будуть при цивільнім шлюбі говорити, що жінка зобовязана супроти мужа до „послуху". Тільки заявлять, що „муж є головою родини". Досі була жінка законно під опікою чоловіка майже в таких самих розмірах, як і діти. Вона не могла по своїй волі підписувати чеків, мати своє власне конто в банку, чи робити заповіти і розпоряджати майном. Тепер уже те все може робити. Тільки одна біда: у Франції є більше жінок, як чоловіків. А чоловіки не хочуть женитись, поки жінка не перепише на них усього свого майна.

КОНФІСКАТИ В ДАНЦІҐУ.

ДАНЦІҐ. — Поліція сконфіскувала наклади 14 часописів за те, що „розпускали наскрізь ідіотичні вісті про Німеччину". Між сконфіскованими було 9 польських ґазет, 4 жидівські і „Праґер Пресе" з Чехословаччини.

НЕ БУДУТЬ ДАЛІ ПОМАГАТИ.

ШАНГАЙ. — Совєти заповіли, що не будуть давати Китаєві дальшої військової допомоги, бо не хочуть давати Японії притоки виповісти їм війну. Очевидно, що тут мова тільки про допомогу на більшу скалю. Назагал, як кажуть, військова допомога Совєтів обмежилась до того, щоб випробувати нові літаки і пізнати воєнну тактику японців.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗНОВ СПИС "ЧУЖИНЦІВ"

З міста Кантон, у стейті Огайо, приходить вістка, що тамошній міський уряд задумує завести в себе закон, на основі котрого кожний чужинець, себто кожний іміґрант, що не має громадянських паперів, мав би обовязок реєструватися. Що більше, кожний чужинець мав би дати зняти відтиски зо своїх пальців, як це робиться на поліції із злочинцями, заплатити за таку реєстрацію таксу в сумі одного доляра кожних шість місяців та носити все при собі реєстраційну леґітимацію зо своєю фотоґрафією. На випадок непослуху цьому законові чужинець підпадав би карі в сумі $500. Крім цього міському урядові прислугувало би право, зовсім необмежене, відмовляти такої реєстраційної карти або її відновлення всякому чужинцеві, якому йому цього відмовити забажається.

Хоча проєкт покищо є лише проєктом і хоча він відноситься тільки до одного міста, легко догадатися, яким небезпечним прецедентом став би він, якби став законом хочби в одномі місті. Такий закон наразив би чужинців передовсім на поважні втрати часу, грошей і труду. Він загрозив би поважно людям, які не можуть доказати леґальности свого приїзду до Америки. Він віддав би їх у необмежену владу міського уряду, серед котрого легко можуть знайтися хабарники, охочі зробити з закону базу для рекету. Адже цей закон своїм приказом знимання відтисків пальців наче уже ставить чужинців в одну клясу із злочинцями.

Хоч цей закон відносивсяб лише до іміґрантів, що не стали громадянами, то не легко догадатися, що він спричиняв би немало клопоту всім іміґрантам, себто й тим, що вже стали громадянами краю. На них він вложив би обовязок доказувати своє громадянство, що, як звісно, в деяких випадках є трудне, або зовсім неможливе. З людей, що живуть у місті, цей закон можна легко розтягнути на людей, що до міста тільки приїжджають. Зрештою такий закон може легко перекинутися, як яка пошесть, в інші міста. Зчасом може появитися рух за заведення такого зокону на цілий стейт, а то й на цілі Злучені Держави.

Джерелом цього небезпечного законопроєкту є політична демаґогія. Підчас міських виборів одна з партій ловила собі голоси при помочі крикливої нагінки на комуністів і чужинців. Вона підсувала громадянам думку, що кожний чужинець це комуніст. Серед нинішньої гістерії, що має своє коріння в новім бизнесовім застою, такі демаґоґічні кличі легко приймаються серед несвідомих дрібних купців, промисловців та втручаючих працю робітників. це власне показує, якою небезпечною може стати ця аґітація, якщо громадянство не протиставить їй розумової акції.

На випадок, якби такий закон був принятий у цілому краю, потерпілиб від нього найбільше робітники й іміґранти, і тому вони в першу чергу мають інтерес у поборюванні цеї огиди.

„ПОЛЬЩА — ЗАБОРОЛО ЕВРОПИ ПЕРЕД БОЛЬШЕВИЗМОМ"

В історії буває, що деколи для одного народу міжнародні обставини складаються щасливо, для другого — неприхильно. При кінці світової війни Польщі над міру пощастило. 1917 року завалилася велика „темниця народів" — царська Росія. В листопаді 1918 року були розбиті Центральні Держави — Німеччина й Австро-Угорщина, — що панували над західніми польськими землями. В Росії від кінця 1917 року запанував большевизм, який загрожував викликати революції в цілім світі. Большевицька пропаганда від 1917 року так поширилася була в Німеччині, в Італії та у Франції, що французи, наприклад, не могли післати війська на поміч російським „білим генералам" проти большевицької червоної армії. Відомо, що на французьких воєнних кораблях, висланих проти російських большевиків 1919 року, вибухали повстання. На весні 1919 року командант російської червоної армії в Україні, Антонов - Овсієнко, плянував дуже поважно вдарити на Румунію і прийти на поміч мадярському большевицькому урядові. Антонов хотів післати військо українського повстанця Григорієва на Румунію; але тільки тому, що Григоріїв збунтувався проти большевицької влади в Україні, цей плян Антонова не вдався.

Відновлена Польща дуже зручно використала міжнародню ситуацію рр. 1918—1920. В Польщі большевизм не мав великого успіху. Поляки не вірили большевицьким національно - визвольним кличам і намагалися відірвати від ослабленої Росії якомога більше земель. Одночасно польська дипломатія в Парижі й Лондоні доказувала, що лише польське військо може забезпечити Европу перед нападом „червоних орд" Леніна і Троцького. Поляки вміли навіть війну проти українського війська в Галичині виставляти перед світом, як боротьбу проти „большевицьких банд". На цій підставі найвища рада мирової конференції в Парижі дозволила польському війську захопити території Галичини аж до Збруча. (Армія Галера).

1919 року, з допомогою Англії та Франції, мала великі успіхи в боротьбі з большевиками російська „біла армія" під проводом генерала Денікіна. Тоді в цілім світі було переконання, що Польща допоможе Денікінові скинути большевизм у Росії, щоб визволити Европу від большевицької небезпеки. Як же було в дійсності? Відповідь на це дає нова книга визначного **польського генерала Кутшеби**, що вийшла в осени 1937 р. під назвою **„Похід на Київ"**. Кутшеба на підставі документів, взятих із польських архівів, показує, що р. 1919-го Пілсудскі боявся більше „єдиної неділимої Росії" ген. Денікіна, ніж большевиків. Хоч Польща мала свого представника при „уряді Півдня Росії" на чолі з Денікіном, то одночасно Пілсудскі завів був тайні переговори з большевицьким урядом Леніна в Москві. В листопаді 1919 року Пілсудскі, як подає ген. Кутшеба, переказав таке через свого довіреного післанця до Леніна в Москву:

„Польща не є жандармом Европи і не хоче ним бути. Польща хоче й буде дбати лише за свої власні інтереси... Піддержка Денікіна в його боротьбі з большевиками не може відповідати польському державному інтересові. Удар проти большевиків у напрямі на Мозир (в Україні. — Ред.), поміг би безсумнівно Денікінові в його боротьбі проти большевиків і може навіть був би рішальним для перемоги. Польща мала і має на польському фронті досить сил, щоб зробити цей удар. Чи вона це зробила? Чи це не малоб большевикам відкрити очі?"

З матеріялів, які видав ґен. Кутшеба, видно, що своє військо Пілсудскі готував до боротьби з російськими большевиками, але вже аж після поразки Денікіна. Також Пілсудскі був радий, що впав фронт українських армій проти Денікіна, бо там, де не було самостійної української сили, Польща могла лекше диктувати.

Після розбиття армії Денікіна Пілсудскі на весні 1920 р. рішив післати своє військо на Київ. Ще й досі подекуди гуляє **фантастичне уявлення**, що, мовляв, Пілсудскі хотів, щоб на схід від Збруча була самостійна Україна. Польські історики вказують на інше: Пілсудскі мріяв про польсько-українську „федерацію", себто, сказавши просто, **хотів прилучити цілу Україну до Польщі**. Тому 1920 року поляки всяким способом перешкоджували підсиленню тих українських відділів, що билися на боці Польщі проти большевиків. Після війни 1920 р. Польща, перша з більших держав Европи, визнала російський большевицький уряд і завела з совєтською Росією нормальні дипломатичні зносини.

Свіжо опубліковані документи з історії польської політики в рр. 1918—1920 цілком розбивають давню леґенду про Польщу як „заборола Европи перед большевизмом". Навпаки: саме Польща була якнайбільше заінтересована в тім, щоб большевицький режім у Росії переміг і задержався. Поки в Росії є большевизм, Польща може грати в Европі ролю „великої держави". Колиб у Росії настав інший режім, то Польща мусілаб себе почувати дуже невигідно між Росією та Німеччиною. Навіть 1920 року Пілсудскі не пішов на Москву, щоб там придушити большевизм, у його центрі: він хотів лише використати ослаблення Росії й України, щоб узяти, що можна з українських і білоруських земель.

В. А.

З ІТАЛІЙСЬКОЇ ПРЕСИ

„Іль Корере Діпльоматіко е Консоляре", що стоїть досить близько до міністерства справ закордонних, приносить у числі з 20 січня дві статті, що безпосередньо до нас відносяться. Перша — редакційна замітка в справі меншин у Румунії. В ній між іншим читаємо:

„Букарешт повинен бути тепер переконаний, що ані мадяри Трансильванії, ні **українці Басарабії, й особливо Буковини, нічим Румунії не загрожують**: навпаки, в близькій будучині вони зможуть служити мостом: мадяри для звязків з мадярами, незалежними й суверенними на їх національній території, а українці в день їх реваншу проти Москви з антибольшевицькими слованами. Румунія, як аванґарда латинства і середземноморської цивілізації, повинна побоюватися — тільки панславізму та большевизму; вона повинна приймати засоби охорони **тільки** проти несподіванок, що можуть прийти зо Сходу..."

Друга стаття, підписана Люціян Франці, має заголовок **„Італія має українську граматику..."**

Для нас цікаво першзавсе відмітити цю статтю про граматику в орґані, визначно політичному. Автор у дійсності мало займається фільольоґічними справами. Наведемо тут кілька уривків, що дадуть повне уявлення про характер і цілі статті:

„Праця проф. Онацького тим більше цінна, що вона заповнює справжнє порожнє місце і сприятиме у великій мірі зростові культурної виміни з українським народом, що належить до середземноморської культури, але терпить тепер під ярмом московських тиранів, які в своїх націоналістичних і імперіялістичних цілях, не завагалися ні на хвилину знищити його незалежність та включити його силоміць у Совєтський Союз. Ніхто не може не вбачати важливого географічного положення України, що знаходиться між европейським Заходом і большевицькою Росією, цебто азійським Сходом.

Тоді, як Росія ніколи не знала цивілізації та права імперіяльного і християнського Риму і тепер має чисто антиевропейську функцію, Україна має історію і цивілізацію цілком европейського характеру, і тим ґрунтовно відрізняється від московського народу, свого традиційного ворога. Український нарід завжди боровся проти азійських напасників, боронячи всіми засобами свій европейський і середземноморський характер..."

Переповівши коротенько історію української державности та боротьби з Москвою, автор зазначує: „В совєтській Україні ті, що наважуються говорити про звільнення батьківщини від московського рабства, йдуть негайно до вязниць, або їх виселюють на острови далекої півночі, або впрост розстрілюють, або, відповідно до випадків, „ліквідують"!, чи самі „кінчають самогубством". Самогубство Любченка, що сприяв друкові українського словника Академії Наук у Києві, ясно виявляє методи, що панують у совєтському режимі...

„Українська мова — пише далі автор — завдяки ініціятиві фашистівського уряду війшла в офіційну програму навчання Східнього Інституту в Неаполі, і тому була необхідна граматика для тих італійців, що вважають потрібним учитися цієї гармонійної і гарної мови, що навіть її існування заперечували вороги. Проте всупереч запереченням імперіялістів та неуків українська мова живе і повна життя, і має гідність справжньої національної мови, із своїми окремими правилами, відмінними від правил усіх інших мов спільного словянського пня. Нині ця мова випрацювала цілковито свою фонетичну, морфольоґічну й синтаксичну систему, що її ухвалила як Академія Наук у Києві так і Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові..."

Схарактеризувавши потім українську мову, відповідно до передмови граматики, автор зазначає: „Готується до друку також українсько-італійський словник, що заповнить останню недостачу й облегчить італійцям студіювання цієї мови в Східному Неаполітанському Інституті. Ці студії служитимуть не тільки для пізнання скарбів української літератури, але також **для пізнання історії й політичного становища сучасної України**.

Варто зазначити, що Грецьке Абатство Гротиферати скінчило друк граматики Онацького 4. листопаду, в роковини італійської перемоги. І для українців, що живуть на еміграції, надіючися звільнення їхньої батьківщини, і то не пасивно, але активно змагаючи, не вважаючи на переслідування, навіть лінгвістичні, видрукування граматики Онацького — безперечно також перемога. Італійці, латинський і середземноморський нарід, гордий тим, що поніс свого часу свою тисячелітню цивілізацію на береги Чорного моря, сердечно беруть участь у цій перемозі та в радощах цього шляхотного й гордого народу і висловлюють найкращі побажання щодо його будучности, як нації вільної й дружньої, незалежньої від утисків Москви і від втручання розкладового імперіялістичного й шкідливого большевизму..."

Всі італійські часописи принесли в числах з 1. або 2. лютого довгі і симпатичні комунікати про свято 29. січня, що, як ми писали, було влаштоване українськими студентами в салях Ґуфу.

Евген Онацький, Рим.

Гнат Кращанко.

В СТАРІМ ЗАМКУ

Історична повість.

(28)

— Небилиці! То не був татарський табор. Вам усім чотирьом снилося. У страха великі очі. А як щось подібне ви справді бачили, то це була погранична сторожа.

— Сторожа? Наша сторожа?! — крикнув Марко.

— Наша сторожа! — повторив підстароста. — То наша охотнича козацька сторожа. Не диво, що вони здалека, ще й в очах такого, що їх не знає, виглядають, як татари. Вони по татарськи розтаборовуються. Також приняли багато татарських звичаїв.

— Як би я був знав це, то ми були би до них підіхали, — сказав Марко.

Певність, з якою підстароста казав це і віддалення табору так, що його ледви доглянути можна було, склалися на те, що Марко повірив і замовк. Його боліла втрата дня.

— Завтра я з вами поїду, — сказав Кіндис. — Побачите, як ви нині блудили.

Марко пішов до хати. Хоч соромно було, розповів про свою невдачу. Всі сміялися. Батько сказав:

— Змарнована одна днина, то не велика втрата. Нехай тобі здається, що й нині падав дощ.

— Твоя даремна їзда не така цікава, як те, що тут у замку сталося, — промовила Марина. — Для всіх нас велика загадка. Щезла жінка підстарости. Він її вночі кудись вивіз. На замку її нема.

— Варта стоїть цілу ніч, — сказав Марко — ніхто не виїздив, ані не виходив.

— А її таки нема.

— Дивне! — сказав Марко і зійшов надолину до Солоняка, котрий вже був у містечку і вернувся. Побачивши Марка, шепнув:

— Кіндис бреше! То таки були татари. Я був між людьми. Казали мені, що охотнича погранична сторожа є, та ті козаки не тягаються з шатрами... Чому він хоче перед нами затаїти, що тут є татари? Йому ця наша несвідомість на щось потрібна. Щораз більше показується, що то погана, небезпечна людина.

— Мовчім до завтра. Завтра нас чотири, він один. Це мусить виявитися.

— Чого з ним так довго панькатися! Таж то явний зрадник. Звязати, до льоху і правда зараз виявиться! Як довго він буде нас туманити, так довго правда не вийде наверх.

— Мусить вийти і вийде! Завтра знов поїдемо, — сказав Марко і цим закінчив розмову.

Ще далеко було до того, щоби вставати, як Солоняк, котрий на зорях обходив варту, прийшов блідий до Марка і розбудив його.

— Вже? — спитав Марко, схопившися.

— Ми ще багато часу маємо, — відповів Солоняк. — Та що інше...

— Ну, що? — спитав Марко, коли Солоняк замовк.

— Погано! — відповів Солоняк, зітхнувши. — Тут дуже погано. Тут... душі покутують.

— Що ти плетеш! — скартав його Марко, хоч йому самому волосся наїжилося.

— Послухай же! — сказав Солоняк, понизивши голос і перехрестившися. — Нині я тричі обходив варту. Мушу, бо не на всіх можу покладатися. Такий Дропко, що сяде, то всне. Як спить, то можна роззути його і не почує. Обійшов я мур замку... Тишина. Вертаюся з першого подвіря на наше і на розі першої хати, а було тоді тихесенько, під моїми ногами щось застогнало. Я перехрестився і сплюнув на мару. Відмовляю Отче наш і наслухую. Під землею, такий зараз під моїми ногами, зойк. Неначе людський праксивий голос і щось стукає. Я втік.

Марко хотів не вірити. Хотів, щоби Солоняк не вірив. Радше, щоби помилився. Промовив до нього:

— Деколи вітер так стогне, або скімлить. Вам так лиш причулося, що то під землею. Ведіть мене!

Пішли оба. Ледви сіріло. На подвірю тихесенько було. Марко ішов за Солоняком. Цей своїми тяжкими кованими чобітьми ледви ступив на камяний брук, як почули придавлений крик, наче би хтось здалека кликав. Годі було розпізнати, звідки йшов той голос. Здавалося, що справді зпід землі. Обом їм волосся на голові вставало. Зачали молитися і відійшли. Спати вже не лягали, бо вже сіріло. На першім подвірю вже зачинався гамір. Вийшли два козаки і стали кульбачити коні. Кіндис вже сидів на коні і з фантазією підкручував вуса. Хмарно було, та Кіндис казав, що це на гарну погоду. Виїхали.

Сонце вже котилося вниз, коли перед ворітьми замку затупотіли коні. То Марко вертався з обїздки. Родина нетерпеливо дожидала його повороту. Пішов нагору до вежі, Кіндис попхався за ним.

— Щож ти нині бачив? — спитала мати.

— Ліси і яри, яри і ліси, скали і дерева, дебрі й горби, тай стільки.

— Людей жадних?

— Нікого, то пустиня. Я радив би, щоби мама і Марина махнули рукою на ту їзду. Весною може би справді мила була така поїздка. Тепер сумна осінь...

Хоч нині справді не бачили нічого небезпечного, то всеж таки вчорашні татари не сходили Маркові з думки. Марко не вірив, щоби то були свої.

— Що з того, що тепер тут може не так гарно, як на весні, — сказала Марина. — Та не заперечиш, що гарніше як тут в тих тісних, темних зимних і стухлих мурах.

— Марина правду каже, — додала сотникова. — Я хочу видихати з себе ту кількадесятьлітню замкову стухлину. Завтра їдемо. Невідклично завтра. Пан Кіндис дасть нам свій візок.

— Отже пані сотникова приказують завтра? — забалакав Кіндис, приступаючи ближче. — Мій візок і мої коні. На візку пан сотник, пані сотникова і панна Марійка. Я і пан Марко в кульбаках.

— В кульбаках поїде з нами десять козаків, — перебив сотник, котрий до цеї хвилі мовчав. (Дальше буде).

ЩО ПИШУТЬ ПРО ПРОПАМЯТНУ КНИГУ У. Н. СОЮЗУ

РАДА УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ ІМ. С. ПЕТЛЮРИ В ПАРИЖІ просить приняти вислови глибокої вдячности за надіслання „Пропамятної Книги У. Н. Союзу". Прекрасне видання. Дуже гарне зверхнім виглядом. І прецікаве змістом. Воно є цінним вкладом в історію не лише наших людей в Америці, але й історію наших загально-національних змагань.

Сорок літ праці У. Н. Союзу — це сорок літ постійних зусиль, а "Пропамятна Книга" це свідок переможених труднощів та перейденого шляху.

І коли на цьому шляху — мов дороговказ — ставиться таку добру й гарну книгу, то це показує, що за сорок літ зроблено щось добре й гарне.

Бажаючи У. Н. Союзові дальших успіхів, просимо приняти запевнення в нашій правдивій пошані.

(Цей лист підписали голова ради й бібліотекар).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться у вівторок, 15. лютого, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт Стріт. Кожний член повинен прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. На цих зборах кожний член отримає новий статут У. Н. Союзу. — Михайло Баран, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Український Клюб Поступовий, відділ 70, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайні місячні збори відбудуться у вівторок, 15-го лютого, в салі під ч. 386 Джанстон Авеню, в годині 7:30 ввечір. На тих зборах будуть дуже важні справи до полагодження і рішення, тому просимо конче прибути. Довгуючі члени хай вирівняють свої вкладки. Старайтеся припровадити нових членів. — Ф. Дмитриха, предс.; В. Кушнір, секр. рек.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ТІ ОСТАННІ СЛОВА.

Доносять газети з Атен, столиці Греції, що князь Микола, стрий грецького короля Юрія II, помираючи оноді, сказав при смерті:

„Я щасливий, що вмираю в любім краю".

Читаючи цю вістку, люди подумають:

Як це гарно, що навіть королівський стрий держиться королівського звичаю в годині смерти думати не про смерть, а про те, якби то сказати щось памяткове.

Читаючи цю вістку, газетярі подумають: Помираючий мусів мати доброго пресового агента.

БЕЗ РЕКЛЯМИ НЕ ЙДЕ.

Невже королівські роди потребують пресових агентів для роблення реґолосу?

Життя покійного князя Миколи дає деяку відповідь. Він родився як третій син грецького короля Юрія Першого. Підчас світової війни його брата, тодішнього грецького короля Константина, винувалп за пронімецькі симпатії. Коли в 1917-тім році до влади в Греції прийшов Венізельос, він післав короля на острів Корфу, а князь Микола пішов на іміграцію й жив у Швайцарії. Як у 1920-тім році короля Константина знову привернено на престіл, князь Микола вернувся до Греції. У 1924-тім році Греція стала републикою і князь Микола вибрався до Парижа. Як монархію знову зреставровано в 1935-тім році, він вернувся до Греції.

Можна припустити, що якби пожив іще кілька років, то був би на іміграції втрете. З того боку слова про щастя з приводу смерти в Греції мають зерно терпкої, але певно свідомо ненаміреної правди.

ХИТКА КОРОНА.

Коли перейти монархії Европи, то покажеться, що нема між ними монархій, таких певних, щоб доля грецької династії для них була неможлива. Навіть найтвердші з них досить хиткі. Навіть англійська корона, що моглаб з них усіх здаватися найтвердше осадженою на голові, досить легко може похитнутися, як це видно з досвіду короля Едварда, нині тільки князя Виндсора.

За одного з перших королів цього роду, Юрія Людвіга, електора Гановеру, що став потім королем Англії, Шотляндії й Ірляндії як Юрій Перший, оповідають, що він дуже не полюблював конституційні обмеження англійської монархії. Він привик був бути необмеженим паном у своїм німецькім князівстві, а тут в Англії права короля були обмежені правами народу. Він не міг видати закону без парляменту. Він не міг розписати нових податків без парляменту. Він навіть не міг забавитися свобідно в своїй палаті, поза муром, що відділював його від юрби, бо палата св. Якова в Лондоні не має довкола себе муру, а її парку вживається для публичного проїзду.

Це його так лютило, що він постановив остаточно покласти цьому край і виставити довкола палати мур та заборонити публиці переходити через парк палати. Коли він спитався свою улюбленого міністра, лорда Роберта Волпола, чи може він знати, скільки коштував би такий мур, міністер відповів: „Певно, що знаю: такий мур коштував би ваше величество три корони: корону Англії, корону Шотляндії й корону Ірляндії".

Король муру вже не ставив.

„ГЕЙ ТАМ НА ҐУРЖЕ ДОЛИНА"

Від якогось часу українські абоненти Польського Радія слухають за свої власні гроші дивних (кажучи скромно) авдицій. Спікер заповідає „пєсні ґуральске". Ано — добре. Не зашкодить пізнати культуру словянських браці, тимбільше в добі нормалізації. Слухає — і не вірить своїм вухам:

„Гей, там на горі Січ іде,
Гей, малиновий стяг несе..."

Ба! Ніби „гей, там на горі" — ніби ні. Бо під цю мельодію підложені інші слова:

„Гей, там на ґурже доліна,
Гей, на доліне дембіна,
Гей, на дембіне наше хлопци
кресовяци,
Гей, машеру-у-у-йон,
раз, два, тши!"

Що це є? Слухач попросту баранів, бо не знає, як це назвати. Властиво він знає — в слівнику Грінченка є це слово під буквою „к" — але він дивується, як таку річ можна робити публично, в світлі дня. Інша річ вночі, витриком...

Ба... Така „діяльність" починає набирати сили. Ба — це вже переходить у систему. Вже не одна, ані не дві українські мельодії розходяться по хвилях етеру, як ґуральскі чи інакші пєсні. Ба — на Різдво ми почули з Варшави наші колядки („Бог предвічний", „Дивная новина" й ін.), але не як наші, але як польські. В чисто польськім, зовсім зміненім тексті!

Тепер уже навіть не знати, які нас можуть чекати несподіванки. Одного дня почуємо, напр., „Гей, сен дзівуйце, дрогі родаци, що у нас в Польсце настало" — на мельодію „Гей, не дивуйтеся!..." Іншим разом готові послужитися нашою піснею „Почаївська Божа Мати" для якогось польського танґа! Або підложити якийсь текст під „Ще не вмерла"... Ми є свідками явища, без прецеденсу в історії Европи. А тому, що це явище нове — навіть не знаємо, яка є його правна сторінка. Скаржити? Ну, а на основі якого параграфу? Де це є в кодексі карним?

Є хіба один вихід — робити й собі так. Може брати хтось наше — можемо ми його.

Коби тільки було що... Але з тим гірше... — („Новий Час").

Федь Триндик.

КОРОЛІ І ЇХ ВОРОГИ.

Як грецька династія мала ворога в грецькім політику Венізельосі, так інші династії мають ворогів в інших політиках. Через те й не можна дуже дивуватися, коли монархи й диктатори часто розправляються зо своїми противниками досить безпардонно.

Про еспанського ґенерала Нарваеса, одного з еспанських диктаторів 19-го віку, оповідають, що як при смерті спитався його священик: „Чи вашa ексцеленція прощає своїм ворогам?" — диктатор відповів: „Я ворогів не маю: я їх усіх розстрілив!"

Хто хоче свою владу держати назавжди, тому легко зійти на засоби Сталіна, Гітлера або Пілсудского.

ХТО ТУТ ХАЗЯЇН?

Як каже англійська приповідка: на світі треба всяких звірів. І одні провідники вдоволяються обмеженим проводом, а інші ніякого обмеження знести не можуть.

Оповідають про шведського короля Карла XI-го, що як його жінка раз попросила його помилувати якогось вязня, то король їй відрубав: „Пані, я з вами женився, щоб ви мені давали діти, а не поради!"

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

КЛІВЛЕНД, О.

Зачинають з нами числитись.

Хто з нас не знає, скільки то приходилось витерпіти нашому народові, заки він добився того, щоб міг мати в Америці своїх українських священиків. Ставили нам колоди ворогі. Ставили й ірляндці, що не визнавалися на українськім греко-католицькім обряді. Та тепер настали інші часи. От погляньмо на „Ди Кетолик Юніверз Болетин" (ч. 31), видаваний у Клівленді, а там побачимо прекрасну велику знимку іконостасу, що є в українській греко-кат. церкві св. Петра і Павла. Там є і гарний допис про наш обряд і про те, що на богослуженні в тій церкві був присутній ремо-католицький епископ о. Йосиф Шрембс зо своїми священиками, та виголосив там проповідь з подякою українцям і їхньому парохові о. Меренькову, що так вірно держаться своєї віри, що вдержують гарну церкву й у великім порядку та плекають чудовий спів. Про ті відвідини епископа української церкви згадала вся місцева американська преса.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Загальне віче.

Дня 23 січня відбулося в У. Н. Домі загальне віче, яке відкрив гром. Д. Братусь і попросив як головного бесідника д-р В. Левицького, що недавно був у краю, де мав нагоду оглядати своїми власними очима життя українців під польською владою.

Бесідник сказав, що в Польщі править нині диктатура, зложена з військових і аристократичних елементів. Ця диктатура прямує до того, щоб здавити в Польщі всі партії, і то не лиш українські, але й польські. Польські селяни також стогнуть під тою диктатурою, чого доказом є страйк польських селян, у якім застрілено біля 400 польських селян. Вислід є такий, що польські селяни є озлоблені на свою власну владу і трапляються нині часті випадки, що польські селяни переходять на греко-католицький обряд та приймають українську національність. Але польський уряд про те мовчить, бо не хоче тим випадкам давати розголосу.

Польський уряд дуже давить українців. Він змушує українців при купні поля переходити на римо-католицький обряд, що є рівнозначне з переходом на польську національність. Та багато з тих українців, що приймають римо-католицький обряд, тихцем заявляють, що зміняють лиш віру, але не зміняють національности. Ва всетаки їх діти можуть з часом змінити і національність, говорив бесідник.

Також польський уряд намагається поріжнити в нутрі українців, та старається з поодиноких українських племен, таких як гуцули, лемки, холмщаки, поробити поляків, хоч ті люди не вміють по польськи навіть одного слова. На Холмщині, Волині, Поліссі і Підляшшя поляки ніяк не допускають українських свідомих робітників, та не дають там розвинутись українським організаціям.

Зате на українських селах поляки стараються насадити багато костелів, „домів людових", своїх читалень та кооператив. З того боку йде повважна загроза українському народові. Та українці бороняться так, як уміють і можуть. В останніх часах українці почали на широку скалю розбудовувати свій промисл. Є нині багато своїх фабрик і ці фабрики далі зростають.

Загрозою для українців являються також наростаючі польські покоління, виховувані в польських патріотичних школах. По тих школах вчаться біля 60 тисяч польської молоді, що по скінченні школи залишиться на наших землях. Зате українська молодь також є дуже свідома і революційно настроєна, без огляду на її політичні переконання.

При кінці д-р Левицький висказав думку, що колиб наш нарід дістав іще раз зброю в свої руки, як у 1918—20 роках, то він тоді певно закріпить свою державу.

В. Іванців.

проголошувати на святі обєднальні кличі, коли самі організації, що те свято влаштовують, дають доказ розєднання? Як можна широкий загал накликувати до згоди, коли нема згоди в горішньому проводі? Хіба такі кличі дістануться до серця пересічного громадянина, який відразу запитає: „А чомуж ви святкуєте два рази уродини Шевченка? Хіба Шевченко два рази родився? Чому святкуєте два Листопадові Свята? Хіба в нас було два Листопади?"

Отож це подвійне святкування на дальшу мету таки дуже зле відбивається на широкому загалові, так, що широкий загал поволі перестає ходити і на одно свято і на друге, а салі в часі свят світять пусткою.

А вже найвищий час, щоб ми не тільки на словах голосили злуку, але також у житті цю злуку переводили та скупчували свої сили. В першій мірі в кожній місцевості, в якій іще нема центральних комітетів, або центральних рад, чи як там вони називаються, що малиб у собі представників усіх місцевих організацій, то треба негайно такі комітети створити. А коли якась група чи якесь товариство не хоче до такого комітету пристати, то воно тим розбиває народню єдність. Самособою зрозуміле, що часто трапляються ріжниці поглядів у деяких організаціях. Але ті ріжниці не сміють доходити аж до такої ненависти, щоб не можна було разом відсвяткувати таких національних свят, як Шевченка, Злуки, Листопадового і т. п.

Ми повинні мати по всіх громадах центральні комітети, а місцеві центральні комітети, чи ради, повинні присилати своїх представників на конґреси Обєднання і так вибирати провідне тіло, що надавало би провід цілій американській еміґрації.

Ось це простий плян, при помочі якого можемо дійсно зорґанізуватись і дістати силу та пошану в Америці, а також багато помогти визвольним змаганням наших братів на рідних землях. Замісць говорити багато про зєднання, творім його. Коли нам щось не подобається, то стараймось організованим способом це направити, стараймося висказувати свої критичні уваги там, де треба, не розбиваючи громадського життя та не творячи якихось окремих груп.

Лука Крук, Нюарк, Н. Дж.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СВЯТКУЙМО ОБЄДНАНО НАШІ НАЦІОНАЛЬНІ СВЯТА.

В „Свободі" з 4. лютого порушив гром. А. Щигол справу святковань наших національних свят у громадах. Підкреслив, щоби принаймні там, де є центральні комітети, святковано обовязково тільки одні свята. Стаття згадувала про Ню Йорк. Та це відноситься також добре і до всіх інших громад, а тимсамим і до тої громади, до якої я походжу, себто до Нюарку, в якій є також ріжні релігійні чи політичні групи, але в якій є також і центральна рада.

Твердджу, що народня робота не може йти добре, коли так є, що коли одна група влаштовує якесь національне свято в один день, то друга зараз влаштовує собі таке саме свято в інший день. Воно може бути так, що як одна так і друга група роблять корисну роботу і збирають жертви на добрі народні цілі; але коли брати під увагу загальний вислід такого поділу, то він не є добрий. Він людей деморалізує. Бо як можна

ВЖЕ ДУМАЄ ПРО ВЕСНУ.

Це моделька на виставі моди в готелі Риц-Карлтон у Ню Йорку. Вона одіта в стрій, придуманий для цеї весни.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НА ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ.

17-тий від. ОДВУ, Провіденс, Р. Ай.

Колядували: О. Рекрут, М. Свідер і І. Витязь. Зложили: С. Саска $2; по $1: Марія Мартиневич, О. Рекрут, Ольга Андрець, М. Свідер, І. Витязь, О. Кащишин, Г. Болюх, Е. Олійник, П. Накупінський, І. Крук, М. Костів, І. Мамчак, В. Рекрут (мол.), В. Рекрут (стар.), В. Підгорецький, Д. Рекрут, А. Ковалевський, о. М. Мостенський, Г. Лучка; по 50 ц.: Г. Дутка, І. Деркач, П. Деркач, Л. Гумлак, І. Дерлиця, Ф. Лучка, А. Ґурняк. Разом $24.50.

34-тий від. ОДВУ, Пасейк, Н. Дж.

Колядували: С. Цімко, І. Мечник, С. Винярський, Г. Кідонь, Ф. Ґулька, М. Припхан, Степанія Припхан і А. Онишкевич. Зложили: М. Федчишин $5, В. Матвіяс $3; по $2: А. Федчишин, Е. Ковальський, Т. Валигорський, М. Припхан; по $1: М. Яблонський, П. Шарга, С. Винярський, М. Бурнас, Г. Кідонь, М. Спаціяно, Т. Струж, І. Ґема, О. Мецан, І. Щомак, Ю. Луп, Г. Ничка, І. Федчишин, П. Криловський, Анна Таравська, пані Атаманець, М. Ющишин, М. Голубко, Д. Ванько, П. Щкапяк, І. Бурнас, В. Бродський, Т. Редьква, о. А. Уляницький, о. В. Стех, М. Ткач, М. Максимюк, П. Головачук, М. Табачук, М. Онишкевич, М. Ганьошин, І. Шафран, В. Петрина, А. Ткачук, Олена Семенович, І. Мечник, О. Комар, Т. Луців, Ю. Рибенький, о. Василь Дяків; по 50 ц.: Л. Кідонь, Т. Ґайда, В. Масляник, С. Сасовський, С. Цімко, М. Кухар, П. Рибенький, М. Золна, Б. Ґірчиця, В. Слота, М. Кузьма, М. Нога, В. Юсипчук, Ф. Ґулька; В. Атаманець 25 ц. Разом $59.75 (по відтягненні коштів).

35-тий від. ОДВУ, Вілмінґтон, Дел.

Колядували: Н. Маер, І. Шведа, Т. Середницький, П. Гринишин, М. Маер і Н. Шведа. Зложили по $2: О. Прокоп, В. Січка; по $1: Н. Кравчишин, О. Тимчишин, о. І. Палій, П. Сас, Т. Човган, І. Гринишин, Т. Ґула; по 50 ц.: М. Мальговський, М. Колодій, І. Маер, С. Сенчишин, П. Доманський, Й. Зіблінський, М. Занічковський, І. Гичка, П. Занічковський, І. Івашко, Н. Андрусишин, М. Біян, П. Корналь, Й. Білик, В. Качмар, М. Маер, Л. Гнида, Й. Тиравський, М. Тиравський, Д. Фабрика, І. Білінський, І. Ванькович, А. Плішевська, Г. Косовський, Д. Марчинишин, С. Лучишин, М. Подоляк, Ю. Німець, С. Качмар, Д. Сас, М. Базилюк, С. Подоляк, М. Марчинишин, Г. Гнатовський, А. Марків, Ю. Саган, П. Гамбіцький, П. Гринишин, пані А. Маер, Д. Сивий, І. Шведа; по 25 ц.: К. Косовська, В. Шатинський, Н. Цицик, І. Ковалик, А. Ліщинська, Г. Січка, Н. Шатинський, П. Белей, І. Заник, М. Ванькович, В. Стахів, Й. Хома, І. Баран, С. Іваночко, Д. Гринишин, С. Гринишин, Д. Качмар; М. Процак 45 ц.; С. Сивий $15 ц. Розходу було $1.15. З того $5.15 призначено на Рідну Школу, а $30 на визвольну боротьбу.

—o—

8-мий жіночий відділ ОДВУ, Клівленд, О.

Колядували: Анна Мельник, Катерина Полівчак, Марія Кукіз, Марія Сентий. П. Полівчак, М. Сентий, І. Бец, Г. Кукіз і М. Бурко. Зложили: А. Пацьорка-Ґоншовська $3; по $2: М. Гаврилюк, Я. Павлина; І. Гуманчук $1.50; по $1: П. Полівчак, Г. Кукіз, І. Сподар, Марія Кравчук, В. Савка, І. Самсін, В. Батюк, М. Гнітецький, І. Занько, Анна Занько, І. Лев, М. Лев, І. Роборецький, М. Баюн, Анна Мельник, Т. Данилович, М. Бусько, Анна Павлина, І. Касіян, Ф. Ольховий, Т. Короновський, М. Сентий, І. Кухта, М. Бурко, О. Годованський, І. Бдзіль, В. Сенета, С. Пивоварник, С. Чорній, А. Панасюк, І. Бабюк, А. Попіль, С. Білик, Анна Ґранович; І. Сенюта 75 ц.; по 50 ц.: Й. Красно, Й. Стойка, Й. Небожук, Т. Левицький, П. Роборецький, П. Білаш, Параня Вогл, М. Сподар, Й. Жовкевський, Н. Пекний, Г. Прийма, пані Шулман, І. Ґалемберґ, Г. Мисик, Н. Ярега, Д. Біґановський, С. Біґановський, А. Козак, С. Жеруха, М. Білецький, М. Коваль, І. Туркін (Бедфорд, О.). Разом $54.25.

3-тій від. МУН, Клівленд, О.

Колядували: М. Бобечко, С. Бобечко, Марія Шмагала, Марія Різун, В. Кліш, Ф. Попович. Зложили по $2: Н. Бобечко, Д. Шмагала, М. Голубець, Л. Парило, Й. Труш; А. Кравчишин $1.50; по $1: Г. Вівчеровський, Й. Ґнот, М. Кальніцький, Й. Селеста, П. Різун, В. Кліш, С. Федик, Т. Бобечко, Й. Федак, М. Камінський, Г. Соловій, С. Мутрошевич, С. Білик, М. Броновський, М. Качковський, Г. Попович, А. Андрійовський, Г. Конит, Н. Павлюк; М. Пасічник 50 ц. По відчисленні коштів за бензину, разом $29.

8-мий від. ОДВУ, Клівленд, О.

Колядували: Л. Котович, І. Попович, М. Когут, М. Декан, І. Филипів, В. Жук, Г. Бликайло, Д. Загута, М. Лазута, Я. Пацула, Й. Ціхоцький, Г. Шваґуляк, І. Бдзіль, Марія Бойко, Магдалина Тимчина, Софія Шушельницька. Зложили: д-р М. Михайленко і Микола Зіньків по $5; по $3: В. Дарва, І. Третяк, С. Ломиш, Й. Чайківський; по $2: Олена Кульчицька, М. Декан, Анастасія Меґас, Павлина Олійник, І. Добромильський, Ю. Коцішевський, В. Бзовий, З. Сайко, А. Білінський, Марія Шипко, В. Мохнач, М. Юрдиґа, М. Пискливий, Г. Осадчук, В. Кокоць, М. Колодій, О. Каплиш, Г. Коваль, І. Івахів, П. Головчак, М. Мураль, Форнічюр Стор Вадіс Ко., І. Головчак, М. Ґапко, І. Юнич, А. Бенеш, Й. Хміль, П. Лемищук, І. Ільків, І. Юнич, Марія Рурич, Лабик-Багній; по $1: І. Волянський (Каледж Вул), І. Волошин, С. Волошин, М. Райтер, Й. Бончок, Г. Конет, К. Сарахман, І. Слепко, П. Дарош, І. Романович, М. Саврух, Й. Ціхоцький, Анна Сагірна, І. Клим, В. Жук, В. Пилипяк, В. Федьо, І. Капраль, Д. Токар, М. Вербіцький, І. Третяк, Й. Руцький, В. Цвірчак, І. Бочинський, К. Момрич, Д. Которош, А. Клепак, Сем, А. Іваночко, Ф. Іваночко, С. Щерба, І. Дідун, С. Бабій, Анна Густак, Катерина й І. Поповичі, С. Пелех, М. Петрівський, Ева Смульчак, Т. Савчак, Марія Бойко, П. Гнатяк, Й. Крупняк, В. Пендур, В. Яцишин, Олена Проць, В. Волянський, А. Барбер, М. Страп, Д. Дарош, А. Стрібицький, Т. Оліяр, О. Шалапій, І. Ковалець, П. Пацула, І. Клипчак, Марія Олексик, М. Капраль, М. Осадчук, М. Задерецький, о. М. Запаринюк, о. В. Мереньків, М. Більо, Т. Бандура, П. Осадчук, А. Гевусь, П. Карабін, Д. Підсадний, І. Улан, Д. Палівода, А. Когут, Катерина Савчин, Анна Коваль, М. Когут, П. Коваль, пані Коберська, П. Янчук, В. Березіцький, Т. Боківський, І. Колада, С. Бохонок, П. Лежан, І. Пелех, Т. Мураль, В. Форемний, М. Муковський, Н. Зарічний, В. Кузир, О. Іванцьо, Т. Папа, Н. Пелехатий, Н. Н., Д. Країло, В. Гузіль, С. Палівода, М. Притуляк, Л. Чупіль, А. Юзва, Ю. Гірняк, А. Лодинська, І. Галущак М. Коростинський В. Сенюк, Ґ. Фесковін, П. Бомбек, І. Милянич, М. Сорочак, Л. Модний, І. Гавриляк, Т. Купчевич, П. Дарош, І. Гнатко, Г. Мучковський, І. Тарнавський, М. Ґабрівський, М. Капраль, Й. Ґбур, Н. Ґерич, П. Павук, Н. Данилюк, Н. Данилюк, В. Третяк, Т. Грицей, І. Петрівський, І. Филипів, Т. Зупик, Н. Круник, В. Женьчак, І. Писарчук, В. Ґвоздик, Т. Сендеґа, Й. Клипка, О. Качмарик, С. Щербейчук, В. Сушельницький, К. Лобур, А. Ґоїк, С. Ґоїк, Ф. Ґоїк, М. Стельма, І. Цеплий, І. Скоп, В. Чухран, Д. Загута, Олена Зарічна, І. Сорохман, Е. Стахів, І. Керик, Т. Довбуш, Т. Федорчак, І. Ґой, М. Ціхоцький, О. Е. Малицький, М. Лупань, М. Когут, В. Бльондиненко, Л. Котович; по 50 ц.: А. Заблоцька, І. Трилецький, К. Брошко, И. Сич, Д. Малецький; по 25 ц.: Й. Коваль, І. Полянський, І. Борний, К. Свидзінський. Разом заколядувала Окружна Управа $300.25 (по відчисленні коштів переїзду колядників).

36-тий відділ ОДВУ, Ембрідж, Па.

Колядували: Д. Скрабут, Анастасія Скрабут, Анастасія Галабан, П. Андрусишин, І. Бобак, Еронія Бобак, Катерина Мідяновська, М. Скрабут, Т. Грицик, Е. Грицик, Марія Галабан, Олена Галабан. Зложили по $2: Д. Галабан, Т. Войтечко; о. Іван Сенчук $1.50; І. Войтович $1.25; по $1: І. Бобак, М. Цимбаляк, Т. Ваґуряк, Д. Скрабут, Ю. Сивий, М. Папінчак, Т. Кульчицький, Анастасія Галабан, Е. Роман, 276 від. У. Н. Союзу, Т. Баландяк, Організація Злучених Відділів, П. Карбашевський, Д. Шимоняк, Й. Будзар, І. Русин, М. Скрабут, Д. Гарбутяк, С. Душкевич, П. Хлиста, Й. Литвин, В. Свердан, І. Мошора, П. Андрусишин, С. Войтович, Г. Бірців, В. Качур; по 50 ц.: В. Лазар, І. Мельник, І. Мазур, І. Бурка, В. Лех, І. Новаківський, І. Єреґа, П. Сенко, П. Сас, М. Ярош, Д. Ґереґа, Д. Андрусишин, В. Оковойський, А. Сирко, В. Надзяк, М. Добрянський, Г. Надзяк, В. Мельничук, Т. Орловський, І. Ґресь, Т. Грицик, Т. Лазорищин, І. Ґарбінський, В. Костура, В. Петришак, М. Лисенко, Я. Яворський, Т. Судія, І. Лицовський, Г. Волошин, Г. Лазар, М. Липцан, І. Ґось (старший), І. Міляновський, 5-тий відділ У. Р. Союзу, І. Ґось, І. Папінчак, А. Хлиста; по 25 ц.: М. Белей, І. Вітов, І. Ленчишин, І. Карновський, Д. Летчик, М. Ощипок, М. Лук, М. Баталик; решта дрібними. Разом $55.

12-тий від. ОДВУ, Філядельфія, Па.

В першій групі колядували: Т. Свистун, М. Ворончак, О. Бережницький, Е. Ситкевич, В. Ситкевич. Жертвували по $5: архиєпископ Теодорович, о. Савчук, М. Насевич, Г. Слободян, М. Наумчук; пані В. Рутецька $3; по $2: Т. Свистун, Г. Рибачок, проф. О. Рибачок, А. Депутат, В. Ситкевич, Т. Пташинський, М. Самбір, Р. Карбівник, пані А. Рудакевич, М. Волошанський, В. Іванковський, П. Штогрин, М. Головатий, М. Шеремета, С. Рудакевич, Й. Вזврів, А. Рутецький, брати Пеленські; по $1: Н. Савтанюк, Д. Шеремета, П. Телятник, С. Пунда, І. Хавлюк, В. Титанич, М. Пророчевський, С. Захарчук, О. Горохівський, М. Пасічник, І. Манчур, А. Пташинський, А. Тоганчин, В. Сипишин, Дмитруш, П. Кобильник, М. Смолюк, І. Сосяк, П. Сокальчук, А. Ґнойський, М. Прус, Т. Дубик, М. Дубас, І. Борисевич, І. Кісь, Т. Сидорик, В. Юзьків, А. Колодій, А. Кобзар, Р. Нивінський, Д. Багрій, І. Пеленський, І. Хропчак, В. Стриковський, пані М. Насевич, О. Бабяк, І. Бішко, Мудрук, В. Белюх, С. Слободян, Р. Слободян, В. Слободян, С. Садовий, С. Крайник, В. Гарасим, К. Пячук, пані Е. Белюх, А. Косик, пані Сивуляк, пані М. Довгань, Д. Коник; по 50 ц.: панна Р. Пташинська, панна О. Тінко, пані Клапко, В. Мочарнюк, С. Данилів, Н. Н. Перша група заколядувала $118.

В другій групі колядували члени: С. Ялечко, В. Сапелюк, В. Василюк, М. Поточняк. Зложили: Й. Михалюк $5; С. Мазурик $3; по $2: українська громада в Найстави, Т. Федусь; по $1: О. Гучко, Г. Шагала, В. Сапелюк, О. Бережницький, С. Крайник, А. Мельник, Ю. Марущак, П. Савчинський, В. Сеґінь, В. Лопушанський, хор ім. Кошиця; по 50 ц.: М. Чавс, Г. Москович, А. Козак; І. Клебан 25 ц. Друга група заколядувала $24.75.

На річних зборах від 105 У. Н. С. ім. св. Володимира зібрав п. С. Ялечко на визвольну боротьбу $9.75, на які зложили: С. Ялечко, С. Карбійник, А. Колодій, С. Слободян, Д. Слободян, С. Борис, В. Белюх, А. Мельник, Й. Білинський по $1; Н. Смолеґа 50 ц.; Н. Н. 25 ц.

Зо свята „Просвіти", яке відбулося заходом нашого 12-го від. ОДВУ 12. грудня 1937 р., переслано на визвольну боротьбу $11, а з відділової каси доложено $4.25. Разом вислано $167.75.

Управа 12-го від. ОДВУ.

—o—

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На Рідну Школу.

Укр. кат. парохія св. Володимира в Елізабеті переслала через Обєднання $21.48 на Рідну Школу в краю. Ґроші ці зібрано біля церкви на Різдво в часі виходу людей з церкви.

—o—

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

На боротьбу.

Український Червоний Хрест ОДВУ від. 4 в Ню Гейвен, Конн., уладив 18-го січня 1938 р. Йорданський Вечір. На святі промовляли пані Марія Демидчук з управи УЧХ ОДВУ (Ню Йорк), голова Стейтової Орґанізації п. О. Мерещак (Ансонія, Конн.) та молодий студент п. Шинкар, що недавно прибув з краю. На заклик п. Й. Бурбели гості зложили пожертви на визвольну боротьбу: В. Березіцький $2; по $1: В. Глинсняк, А. Дзят, М. Демидчук, о. Р. Волинець, М. Матвій, пані Пулявець, О. Мерещак, І. Шуран, А. Фрологер, П. Радзіх, С. Березіцька, Т. Захаревич, О. Запарнюк, Т. Матвійчук, М. Навроцький, пані Бруҳаль, В. Фурс, П. Блаґітка, В. Шуран, Й. Бурбела; по 50 ц.: М. Бацак, С. Дикун, М. Небор, А. Блаґітка, Хобозяк; по 25 ц.: І. Рубас, М. Столяр, С. Пиварчук, В. Колесняк, Г. Ковальчук; дрібними $1.40. Разом $27.40. Гроші переслано до центральної управи ОДВУ.

Степанія Підлісна, секретарка.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(82)

Оглядаючись, чи Тибс уже зник у корчах, Сборов промовив до Анети: „Ти маєш одну важну річ, якої мені дуже потрібно. Коли ти віддаси її мені, то я тобі дам сто тисяч франків". „Ви певно маєте на увазі цей огарок з вашого плаща, який є очевидним доказом, що ви замордували свою жінку", відповіла без вагання Анета, вгадуючи відразу, про що йде.

„Це підкинено мені; присягаюся, що підкинено", відповів він у поспіху. „Що саме підкинено?" — запиталась Анета. „Не підкинено, тільки мій плащ хтось вкинув в огонь, щоб скріпити підозріння", відповів загикуючись князь. А далі він почав її благати: „О, ти не будеш така, щоби післати мене на ґільотину. Яж невинуватий, присягаюсь. Дай же мені цей огарок".

„О ні", відповіла рішучо дівчина. „Можливо, що цей огарок є одиноким свідоцтвом, яке охоронить Бравна від неслушного закиду". „Ага, Бравн тобі на увазі", просичав князь. „Ти, дурна, думаєш, що він тебе любить, а він любить Джейн. Ось як". „Це неправда", рішучо запоречила дівчина. „Коли ні, то чого вони разом пішли в ліс? Хіба не на милу розмову?

„Це неправда, неправда", далі перечила дівчина і, зірвавшись, хотіла відійти. Але князь схопив її сильно за руку. „Прострівай, не втікай так поспішно. Давай сюди мені цей огарок", заговорив він уже цілком грізно. А коли дівчина не хотіла, він схопив її за горло: „Давай, або я тебе ось тут задушу", просичав він. Анета почала шарпатись.